

Energia dla wsi – formularz do zmian w Programie Priorytetowym w ramach konsultacji społecznych

L.p.	Obecne zapisy	Proponowane zmiany	Uzasadnienie zmian	KOMENTARZ NFOŚiGW
1	<p>7.5.1.a) instalacji fotowoltaicznych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.))</p>	<p>7.5.1.a) instalacji fotowoltaicznych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.))</p>	<p>Dopuszczenie do wsparcia również instalacji fotowoltaicznych umiejscowionych na klasie bonitacyjnej IV. (Wsparcie nie tylko inwestycji na klasach V i gorszych.) Jak, że większość inwestycji w farmy fotowoltaiczne jest umiejscawianych na terenach wiejskich. Decyzje o dopuszczeniu inwestycji na IV klasach podejmują władze lokalne (niepotrzebna zgoda ministerstwa jak w przypadku klas I-III). Tym samym podmioty gospodarcze w tym rolnicy mogą występować o wsparcie z innych programów gdzie obostrzenie odnośnie klasy ziemi nie istnieje. Np.: możliwość skorzystania z programu Energia Plus na lata 2023-2024 gdzie można uzyskać dofinansowanie w formie pożyczki do 85% kosztów kwalifikowanych na tych samych zasadach co w programie Energia dla Wsi. W mej ocenie prowadzi to do zmniejszenia zainteresowaniem przez rolników programem Energia dla Wsi, a poszukiwaniem innych form wsparcia. Tym samym program Energia dla Wsi traci zainteresowanie przez rolnika, a jak mniemam program ten skierowany jest typowo do rolników i ma za zadanie wesprzeć tą grupę w celu realizacji celów założonych w programie.</p>	<p>Grunty klas IV z rolniczego punktu widzenia stanowią cenny zasób, gdyż na nich przede wszystkim opiera się produkcja rolna (około 40% wszystkich gruntów rolnych), dlatego nie należy wspierać ich degradacji przez zabudowę PV. Podkreślenia wymaga, że grunty rolne klas I-III stanowią zaledwie ok. 25% powierzchni wszystkich gruntów rolnych w skali kraju. Dlatego ważne jest aby poza szczególnie chronionymi gruntami klas I-III, również pozostawić do pełnego rolniczego wykorzystania grunty należące do klas IV, które posiadają także wysoki potencjał produkcyjny. Należy zauważyć, że w ostatnich latach obserwuje się niepokojące zjawisko, polegające na bardzo szybkim tempie wyłączeń z produkcji takich gruntów, ze względu na rosnące zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne. Ochrona najżyźniejszych gleb stanowi jeden z warunków dochowania obowiązku MRiRW, jakim jest zapewnienie</p>

				bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Dlatego nie jest zasadne wspieranie ich wykorzystania na cele nierolnicze.
2	<p>7.2.Intensywność dofinansowania 2.W przypadku inwestycji realizowanych przez rolnika, o którym mowa w pkt. 7.5.3., dofinansowanie zgodnie z poniższą tabelą:</p> <p>Rodzaj Instalacji: Farma fotowoltaiczna lub turbina wiatrowa</p> <p>Moc instalacji: powyżej 50kW do 1 MW</p> <p>Dofinansowanie instalacji: Pożyczka do 100% kosztów kwalifikowanych</p>	<p>Dofinansowanie instalacji:</p> <p>Dotacja do 40%* kosztów kwalifikowanych i/lub Pożyczka do 100% kosztów kwalifikowanych</p>	<p>W chwili obecnej można uzyskać w formie dofinansowania do instalacji fotowoltaicznej i turbin wiatrowych realizowanych przez rolnika tylko i wyłącznie pożyczkę do 100% kosztów kwalifikowanych.</p> <p>Spłata inwestycji przy obecnych warunkach sprzedaży energii (cen) oraz kosztów całego przedsięwzięcie wliczając w to pożyczkę opartą o WIBOR 3M jest bardzo ryzykowne. Kalkulacyjny okres spłaty inwestycji wynosi około 13-15 lat. Tym samym zanim inwestycja się zwróci minie 50% czasu żywotności farmy.</p> <p>Dla firm wyspecjalizowanych w najmie terenów od rolników i instalowaniu tam instalacji OZE, nie stanowi to problemu, jednak dla indywidualnych rolników kapitał ma bardzo duże znaczenie.</p> <p>Dlatego też uważam, że wsparcie w formie dotacji dla instalacji OZE powinno być priorytetem dla wsi i rolników. Zmniejsza bowiem ta dotacja potrzebny kapitał jaki jest wymagany a tym samym podnosi efektywność przedsięwzięcia.</p> <p>Wsparcie dotacją rolników oprócz zamierzonych celów programu Energia dla Wsi ma jeszcze dodatkowe korzyści.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rolnicy zamiast dzierżawić ziemię pod instalacje OZE sami są wytwórcami i przedsiębiorcami. 2. Na ziemiach zajętych pod instalacje fotowoltaiczne, dalej można uprawiać 	<p>Wsparcie inwestycyjne dużych instalacji wykorzystujących energię wiatru i promieniowania słonecznego w formie dotacji coraz częściej nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego, z uwagi na malejące koszty inwestycyjne oraz relatywnie niskie koszty operacyjne.</p>

			<p>ziemie, produkując ekologiczne warzywa, owoce oraz usadawiać pasieki. Rolnik będący właścicielem może użytkować tą ziemię. (Dzierżawiąc takiej możliwości nie ma) Koreluje to bardzo mocno z pkt 1 mojej propozycji, czyli dopuszczenia klasy IV do wsparcia.</p> <p>3. Rolnictwo w przyszłości będzie się zmieniać w Europie. Dopuszczenie do rynku UE produktów z krajów wschodnich (Ukraina, Mołdawia), gdzie kraje te są w procesie umów akcesyjnych, powodowało i wymuszało będzie na naszym rolnictwie zmiany. Jednym z nich jest przeistoczenie obecnych gospodarstw w bardziej wyspecjalizowane i produkowanie ekologicznej żywności bio. Żeby była opłacalność takiej produkcji dodatkowe przychody z OZE pozwolą na zbilansowanie budżetów gospodarstw rolnych</p>	
3	<p>7.2.Intensywność dofinansowania 2.W przypadku inwestycji realizowanych przez rolnika, o którym mowa w pkt. 7.5.3., dofinansowanie zgodnie z poniższą tabelą:</p> <p>Magazyn Energii</p> <p>procentowy udział w kosztach kwalifikowanych magazynu energii: 20%</p>	<p>Magazyn Energii</p> <p>procentowy udział w kosztach kwalifikowanych magazynu energii: 50%</p> <p>maksymalny procentowy udział kosztów kwalifikowanych magazynu energii w kosztach kwalifikowanych źródła energii: 100%</p>	<p>Magazyny energii są bardzo drogie. Koszt orientacyjny do zgromadzenia 1 MW energii to 1 mln€ +/- 20%.</p> <p>Czyli inwestując w farmę fotowoltaiczną o mocy 1 MW należy założyć drugie tyle kapitału na magazyn energii.</p> <p>Magazyn energii ma doprowadzić do sprzedaży energii wtedy kiedy jest to najbardziej ekonomiczne. (kiedy nie świeci słońce)</p>	<p>Magazyny energii stanowią jedynie fakultatywną możliwość, a nie wymóg posiadania, dlatego nie ma uzasadnienia dla większego wspierania magazynów energii, w tym realizowanych jako wyłączna inwestycja. Celem programu jest wspieranie instalacji OZE służących do wytwarzania energii, które przyczynią się do</p>

	maksymalny procentowy udział kosztów kwalifikowanych magazynu energii w kosztach kwalifikowanych źródła energii: 50%		<p>Dlatego proponowane w programie dofinansowania i % kosztów kwalifikowanych jest niski. Rolnik nie skorzysta z tej formy i nie postawi magazynu, bo jest to zbyt drogie i bardzo ryzykowne.</p> <p>Dlatego uważam, żeby inwestycje w magazyny energii dla rolników przyniosły oczekiwany efekt (mniejsze obciążenie sieci podczas szczytu produkcyjnego, większa opłacalność przedsięwzięcia) dofinansowanie do magazynów energii powinno być na poziomie 50% i koszty kwalifikowane 100%.</p> <p>W przeciwnym razie inwestycja zwróci się dopiero wtedy, kiedy magazyn energii dokona swego żywota i potrzeba będzie następnej inwestycji.</p>	osiągnięcia określonego poziomu m.in. redukcji emisji czy ilości wytworzonej energii. Z tego względu wyższe dofinansowanie magazynów energii w formie dotacji zmniejszy możliwości osiągnięcia celu programu.
4	<p>7.1 Rodzaje inwestycji</p> <p>1) w przypadku inwestycji realizowanych przez rolnika, wskazanego w ust.7.4.3, budowa jednej z poniżej wskazanych instalacji odnawialnego źródła energii o mocy elektrycznej powyżej 50 kW nie większej niż 1 MW:</p> <p>a) instalacji fotowoltaicznych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.))</p>	<p>Postulujemy o usunięcie elektrowni wodnych z katalogu inwestycji możliwych do dofinansowania w ramach programu “Energia dla Wsi”.</p> <p>Rodzaje inwestycji:</p> <p>1) w przypadku inwestycji realizowanych przez rolnika, wskazanego w ust.7.4.3, budowa jednej z poniżej wskazanych instalacji odnawialnego źródła energii o mocy</p>	<p>Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć należy do Koalicji Ratujmy Rzeki, która od lat zdecydowanie przeciwstawia się degradacji zasobów wodnych naszego kraju. Hydroenergetyka to nie „zielona” energia. Przynosi znikome korzyści w osiągnięciu neutralności klimatycznej UE. Ma nieodwracalny wpływ na dostęp do wody, przyrodę i różnorodność biologiczną. Powstrzymanie przyspieszających zmian klimatu bez ochrony i odtwarzania naturalnych ekosystemów nie jest możliwe. Także nie możliwe jest przeprowadzenie zrównoważonej transformacji energetycznej bez uwzględniania potrzeb środowiska</p>	<p>Elektrownie wodne poza wytwarzaniem energii ze źródła odnawialnego, pełnią również ważną rolę poprzez pozytywny wpływ na środowisko (wzrost retencji, zapobieganie suszom i powodziom, bioróżnorodności, zmniejszenie emisji), a także społeczność lokalną (dostęp do stabilnej energii, miejsca pracy). Warunkiem jest oczywiście odpowiednie zaplanowanie i funkcjonowanie takiej instalacji.</p> <p>W opracowaniu przywołanym we wskazanym przez Państwa Manifeście (IRENA, Renewable</p>

<p>b) instalacji wiatrowych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.)),</p> <p>2) w przypadku inwestycji realizowanych przez rolnika, wskazanego w ust.7.4.3, budowa jednej z poniżej wskazanych instalacji odnawialnego źródła energii o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej niż 1 MW:</p> <p>a) elektrowni wodnych,</p> <p>b) instalacji wytwarzania energii z biogazu rolniczego w warunkach wysokosprawnej kogeneracji o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej niż 1 MW i cieplnej powyżej 30 kW i nie większej 3 MW</p> <p>3) w przypadku inwestycji realizowanych przez spółdzielnię energetyczną lub jej członka lub powstającą spółdzielnię energetyczną, budowa jednej z poniżej wskazanych instalacji odnawialnego źródła energii o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej 10 MW:</p> <p>a) instalacji fotowoltaicznych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w</p>	<p>elektrycznej powyżej 50 kW nie większej niż 1 MW:</p> <p>c) instalacji fotowoltaicznych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.))</p> <p>d) instalacji wiatrowych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.)),</p> <p>5) w przypadku inwestycji realizowanych przez rolnika, wskazanego w ust.7.4.3, budowa jednej z poniżej wskazanych instalacji odnawialnego źródła energii o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej niż 1 MW:</p> <p>c) instalacji wytwarzania energii z biogazu</p>	<p>przyrodniczego. Z tego powodu ponad 150 organizacji, w tym Koalicja Ratujmy Rzeki / Save the Rivers Coalition i nasi koalicjanci, w tym Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć dołączyła do Manifestu https://bit.ly/37lsjgV, wzywając instytucje unijne do zaprzestania wspierania budowy nowych</p>	<p>power generation costs in 2019, 2020) stwierdza się, że energia wodna jest dojrzałą, atrakcyjną komercyjnie dziedziną technologii wytwarzania energii odnawialnej. Energia wodna ma również wyjątkowe możliwości dostarczania nie tylko taniej energii elektrycznej, ale także taniego magazynowania energii elektrycznej i zapewnienia dużej skali elastyczności usług sieciowych. Opracowanie wskazuje także na korzyści społeczno-ekonomiczne związane z usługami wodnymi realizowanymi przez elektrownie wodne.</p> <p>Zgodnie z opracowaniem International Renewable Energy Agency (2023), „The changing role of hydropower: Challenges and opportunities” jeśli świat ma się całkowicie zdekarbonizować i spełnić cele klimatyczne określone w Porozumieniu paryskim, zainstalowana moc elektrowni wodnych powinna wzrosnąć ponad dwukrotnie do 2050.</p> <p>Pozytywna rola małych elektrowni wodnych została także wykazana w opracowaniu</p>
--	---	---	---

	<p>rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne)</p> <p>b) instalacji wiatrowych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne),</p> <p>c) elektrowni wodnych,</p> <p>d) instalacji wytwarzania energii z biogazu lub biogazu rolniczego w warunkach wysokosprawnej kogeneracji o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej niż 10 MW i cieplnej powyżej 30 kW i nie większej 30 MW.</p> <p>4) magazyn energii pod warunkiem zintegrowania ze źródłem realizowanym w ramach inwestycji wskazanej w 7.5.1) lub 7.5.2) lub 7.5.3).</p>	<p>rolniczego w warunkach wysokosprawnej kogeneracji o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej niż 1 MW i cieplnej powyżej 30 kW i nie większej 3 MW</p> <p>6) w przypadku inwestycji realizowanych przez spółdzielnię energetyczną lub jej członka lub powstającą spółdzielnię energetyczną, budowa jednej z poniżej wskazanych instalacji odnawialnego źródła energii o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej 10 MW:</p> <p>e) instalacji fotowoltaicznych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne)</p> <p>f) instalacji wiatrowych (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989</p>		<p>International Renewable Energy Agency (2023) „Renewable energy benefits: Leveraging local capacity for small-scale hydropower”.</p> <p>Dlatego nie można podzielić argumentu, jakoby energetyka wodna zmniejszała dostępne zasoby wody. Należy pamiętać, że energetyka wodna nie zużywa wody, nie zajmuje ogromnych terenów gruntów jak np. technologie fotowoltaiczne, nie prowadzi do ingerencji w głąb gruntu zakłócając stosunki wodne, nie wymaga magazynowania energii, jak w przypadku technologii pogodowo zależnych, a co się z tym wiąże wprowadzania do środowiska emisji związanych z produkcją i utylizacją takich magazynów.</p> <p>Wszystkie inwestycje wodne muszą spełniać odpowiednie wymogi i uzgodnienia środowiskowe związane z wyborem lokalizacji oraz etapem budowy. W związku z tym nie ma uzasadnienia, aby elektrownie wodne miały być wyłączone z programu. Argumenty przemawiające za</p>
--	--	--	--	---

		<p>r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne),</p> <p>g)</p> <p>h) instalacji wytwarzania energii z biogazu lub biogazu rolniczego w warunkach wysokosprawnej kogeneracji o mocy elektrycznej powyżej 10 kW nie większej niż 10 MW i cieplnej powyżej 30 kW i nie większej 30 MW.</p> <p>7) magazyn energii pod warunkiem zintegrowania ze źródłem realizowanym w ramach inwestycji wskazanej w 7.5.1) lub 7.5.2) lub 7.5.3).</p>		<p>koniecznością ochrony klimatu powinny wynikać z rzetelnej, obiektywnej i pełnej analizy całego cyklu życia danej technologii oraz jej wpływu na wszystkie obszary, na które ma oddziaływanie.</p> <p>Ponadto należy pamiętać, że w ostatnich latach w Polsce nasila się zjawisko niedoboru wody oraz suszy, która szczególnie jest odczuwalna na terenach rolnych. Zjawisko to pogłębia się pomimo dynamicznego rozwoju instalacji fotowoltaicznych i wiatrowych oraz wykazywanych przez Polskę systematycznych celów redukcyjnych CO₂. Wielu ekspertów oceniana, że zjawisko suszy to efekt zbyt małej retencji wody i zbyt dużego jej spływu. Nie kwestionując korzyści wynikających z rozwiązań opartych o naturze, rozwiązanie nasilających się problemów niedoborów wodnych nie będzie możliwe bez odpowiedniej infrastruktury spowalniającej spływ wody. W tym celu konieczne są różnego rodzaju urządzenia jak zastawki, jazy, przegrody, które umożliwią przekierowanie wody na</p>
--	--	--	--	---

				<p>większe przestrzenie gruntów, gdzie będą zwiększać uwilgotnienie gleb. Dalej zgromadzona woda może być rozprowadzana systemami melioracyjnymi (zastawkami, rowami), pozwalając na zgromadzenie ogromnych ilości wody w środowisku glebowym bez konieczności budowy ogromnych zbiorników retencyjnych. W Polsce funkcjonowało bardzo wiele małych jazów, zastawek dzięki którym zgromadzona woda wykorzystywana była m.in. do funkcjonowania młynów wodnych. Odbudowa tej infrastruktury z pewnością przyczyni się do realizacji celów środowiskowych, w tym realnemu przeciwdziałaniu zmianom klimatu.</p> <p>Program przewiduje ograniczenia, które uniemożliwiają finansowanie dużych obiektów wodnych. Są to zarówno ograniczenia podmiotowe, jak i przedmiotowe. Na tym etapie nie dostrzega się konieczności wyłączenia elektrowni wodnych</p>
--	--	--	--	--

				z możliwości finansowania w ramach programu
5	<p>Dofinansowanie inwestycji fotowoltaicznej lub turbiny wiatrowej w formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych.</p> <p>Dofinansowanie inwestycji w biogazowni i elektrowni wodnej w formie dotacji do 45% kosztów kwalifikowanych lub/i pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych</p>	<p>Postulujemy o przeniesienie inwestycji w turbiny wiatrowe do części dotacyjnej, w miejsce elektrowni wodnych, których usunięcie postulujemy.</p> <p>Dofinansowanie inwestycji fotowoltaicznej w formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych.</p> <p>Dofinansowanie inwestycji w biogazowni i turbiny wiatrowe w formie dotacji do 45% kosztów kwalifikowanych lub/i pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych.</p>	<p>Uruchomienie wsparcia dotacyjnego dla inwestycji w turbiny wiatrowe zwłaszcza dla spółdzielni energetycznych lub jej członków oraz powstających spółdzielni znacznie przyspieszyłoby rozwój obywatelskich spółdzielni energetycznych (składających się głównie z gospodarstw domowych oraz mikro i małych przedsiębiorstw). Podmioty tego typu o ile mają już know-how i fundusze na wykorzystywanie energii ze słońca, a nawet często składają się z prosumentów indywidualnych, którzy postanowili założyć spółdzielnię, bo jest to bardziej korzystne. Natomiast jeśli chodzi o wykorzystanie energetyki wiatrowej podmioty te są dopiero na początku drogi i potrzebują wsparcia zarówno w zakresie przygotowania inwestycji jak i jej sfinansowania. O ile instalacje fotowoltaiczne obywatele mogą sfinansować ze środków własnych z pomocą istniejących już instrumentów (typu program Mój Prąd, premia termomodernizacyjna itp.) o tyle inwestycja w turbiny wiatrowe, które mają produkować prąd na potrzeby spółdzielni to już dużo wyżej zawieszona poprzeczka, zarówno w kwestii know-how oraz organizacji inwestycji jak i finansowa, potrzebne są dużo większe środki, a ryzyko</p>	<p>Wsparcie inwestycyjne dużych instalacji wykorzystujących energię wiatru i promieniowania słonecznego w formie dotacji coraz częściej nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego, z uwagi na malejące koszty inwestycyjne oraz relatywnie niskie koszty operacyjne.</p>

			<p>inwestycyjne jest duże, co może odstraszać potencjalnych beneficjentów. Dlatego postulujemy, żeby dedykować wsparcie dotacyjne w tym zakresie.</p>	
--	--	--	---	--